Denis Schneider

Elisabeth Vreede vázlatos portréja

Genius Kiadó

Vreede.indd 1 2019.03.19. 10:23:45

Denis Schneider

Elisabeth Vreede vázlatos portréja

Vreede.indd 1 2019.03.19. 10:23:45

Denis Schneider
Elisabeth Vreede vázlatos portréja

Francia nyelvből magyarra fordította: Seress Attila 2018. február
Az eredetivel egybevetette: Jan Pohl
A mű erdeti címe: *Portrait d'Elisabeth Vreede, une ésquisse*

Forrás: Elisabeth Vreede 1879-1943
Mitteilungen aus dem anthroposophischen Leben in der Schweiz.
Nouvelles de la vie anthroposophique en Suisse.
Sonderheft 7 – Weihnachten 2003.
Edition special 7 – Noel 2003

A borítón látható fotó Elisabeth Vreede 30-as éveiben készült.

© Genius Kiadó, Budapest, 2019
A Magyar Antropozófiai Társaság kiadója
Minden jog fenntartva.

konyv@geniuskiado.hu
www.geniuskiado.hu
Tel.: (1) 336-0426

Felelős kiadó: Takáts Péter

Szerkesztő és tördelő: Székely István

Nyomdai kivitelezés: Progresso Nyomda, Budapest
Felelős vezető: Daróci Lajos

Denis Schneider

Elisabeth Vreede vázlatos portréja

Vreede.indd 3 2019.03.19. 10:23:45

Élete és életműve a planetáris ritmusok fényében – egy új módszer választása

Elisabeth Vreede portréját annak az asztroszófiának a fényében vázolom fel, amelynek úttörője volt, kollégájával, Willi Sucherrel együtt. Ez a ritmusok, egyes életrajzi tények és írásaiból vett részletek alapján kidolgozott vázlat lehetővé teszi, hogy képet alkothassunk Elisabeth Vreede-ről és remélem, másokat is majd további kutatásokra fog ösztönözni.

A bolygókat az Állatöv konstellációi[1] előtti tranzit helyzetben fogjuk bemutatni, annak érdekében, hogy kozmikus összefüggéseibe helyezhessük el őket. A kozmikus emlékezet őrét, a Szaturnuszt fogjuk pályáján követni, elképzelve, amint az emberiség kreatív cselekedeteit beleírja a világ krónikájába. Kutatásunk során a bolygók bizonyos ritmusait követjük. Ezekre a ritmusokra, mint élő realitásokra kellene tekinteni; egy bolygó visszatérésének vagy oppozíciójának időpontja nem csupán fizikai tény, hanem bizonyos események összeesésének időpontja is lehet.

A biográfiai tabló világossá fog válni, amint megpróbáljuk Elisabeth Vreede életét megragadni, már amennyire a szerző ismerheti az eseményeket és képes is arra, hogy ezeket ritmikus sorrendbe helyezve mutassa be. Az emberiség szellemi evolúciója eme individualitás páratlan látványát nyújthatja át az olvasónak e vázlaton keresztül.

1879, Michael tekintete

1879, Elisabeth Vreede születési éve a michaeli éra kezdetét jelzi. Michael a szellemi világban körbe tekint az emberi lelkeket bátorítani, hogy lépjék túl a természeti erők külső támogatását. Elisabeth Vreede jellegzetessége lesz majd a problémák olyan megoldása, hogy gondolkodása saját erőire támaszkodik, nem pedig a tradícióra, vagy már készen álló válaszokra és metódusokra. A megoldandó problémák morális aspektusa szerves része lesz vizsgálódásainak.

1 Denis Schneider egyenlő sziderikus jegyeket használt, és nem egyenlőtlen konstellációkat.

Vreede.indd 4 2019.03.19. 10:23:45

Az antropozófia a tapasztalás olyan útja, amely nem nyújt mást a kutatónak, mint amit már saját magában felfedezett szabad szellemi aktivitása által. A bizonyítás az összefüggésekben rejlő koherencia érzése által jön létre. Szakmája egyes területein új utakat nyitott meg Elisabeth Vreede, legyen az a matematikában, mely az érzékmentes, világos gondolkodást fejleszti ki, vagy a csillagászatban, mely egészen az istenek cselekedeteiig és befolyásáig nyúl vissza, és ezzel az embernek valódi helyet kínál a kozmosz jövőjében való részvételhez.

A Karácsonyi Gyűlés: felhívás a fordulatra

Mindannyian különböző kapukon keresztül érkezünk el az antropozófiához: a művészeteken, a valláson, vagy a tudományon át. Ezek a különálló utak aztán keresztezik egymást és összefonódnak. Ezt a tényt konstatáljuk is életutunkon, egyik érdeklődési terület egy másikhoz vezet. A Karácsonyi Gyűlés rámutat arra, hogy a különböző áramlatok arra hivatottak, hogy egymást gazdagítsák és önmagukon túllépjenek. Rudolf Steiner a *Királyok* és a *Pásztorok* példáját adta a Karácsonyi Gyűlésen résztvevők számára, figyelemük és ezáltal egész tevékenységük újra irányítására. A pásztorok bensőséges áhítata képessé teszi őket a külső természet lelkük melegével átjárt megfigyelésére, hogy abban a szellem tevékenységét felfedezhessék. Az égi terek távlatainak megfigyelése belsővé válik a királyoknál, hogy átjárja őket a világ létesülési szakaszainak imaginációja az istenek teremtő tevékenysége fényében. Rudolf Steiner felhívására a maga módján a vezetőség valamennyi tagjának választ kellett adnia. Ezt a fordulatot tanúsítja Elisabeth Vreede életműve, mindaz az erőfeszítés, amit úgy a jelenségek külső megfigyelése, mint a belső elmélyedés terén tett egy teljesen újfajta látásmód kifejlesztése érdekében, hogy

> *„az emberben lévő szellemiséget a világmindenségben lévő szellemiséghez vezesse”.*

Vreede.indd 5 2019.03.19. 10:23:46

Egy kozmológia, amelyik újra felveszi magába Krisztust

„Az összes tudomány közül
a csillagászat az első, amelyik
újra felvezethet a szellemiségbe."[2]

Számomra Elisabeth Vreede csillagászatról írt levelei, amelyeket aztán *Csillagászat és antropozófia*[3] címen adtak ki, valójában egy kinyíló kaput jelentettek az antropozófiához. A kozmoszról alkotott centrális kép a szabadságban szeretetet jelentő Nap-Krisztus körül kifejezetten döntőnek bizonyult. Katolikus neveltetésem lehetővé tette, minden szűklátókörűség ellenére, hogy Krisztus életének beszédes és csodálatos képei iránti áhítatos tisztelettel éljek egész gyermekkorom alatt. A húszas éveimbe lépve azonban hátat fordítottam az egyháznak, mert fellelkesülve fedeztem fel a pogányság kincsestárát, amikor először találkoztam az asztrológiával. Lelki életemben egy ideig háttérbe húzódott Krisztus, de íme, Elisabeth Vreede visszaadta nekem Őt, és mint a kozmosz Napja, egész létem központja lett. Sőt, Krisztus jelenléte a kozmosz iránti lelkesedéshez vezetett: az emberről szerzett tudáshoz és a felelősség átérzéséhez. Elisabeth Vreede leveleivel foglalkozván igent mondtam az antropozófiára, és felismertem saját szellemi áramlatomat.

A régi asztrológiától a Michaellel kapcsolatos egyesülésig a csillagos éggel

Csillagászati levelein keresztül megtanultam becsülni Elisabeth Vreede erőfeszítéseit, melyekkel Michael lényéhez nyitott utat. Ez volt az a pillanat, mikor számot kellett vetnie a régi asztrológia fatalista maradványaival, amelyben a

2 Rudolf Steiner *Exkurse in das Gebiet des Markus-Evangeliums*. 1910. november 7-én Baselban tartott előadás, Basel. GA 124.

3 Elisabeth Vreede *Csillagászat és antropozófia*. 2000-től 2002-ig magyarul közreadja a fordító: Göröntsér Márton.

Vreede.indd 6 2019.03.19. 10:23:46

természet erői még úgy működnek, hogy kényszerítik az embert és a természet szellemei már nincsenek jelen, csak hatásuk formájában. Meg kellett teremtenie a saját útját, el kellett hagynia a hagyományos metódusokat.

Bensőnk először is arra hív fel, hogy hagyja el az ember az okoskodást, figyelje meg a csillagos eget, hogy megismerje azt, hogy az egész év körforgásában ismerje meg a csillagokat.

A második hívás az volt, hogy szenteljen figyelmet a ritmusokra, mert csak a ritmusok megfigyelése révén tudja elhagyni a merev értelmezések technikáit, és mert így meg tudja figyelni az élőhöz kapcsolódó fejlődési folyamatokat.

A harmadik hívás végül azt jelentette, hogy a bolygókat és a csillagokat akként vegye fel a gondolataiba, mint azon szellemi lények munkáinak az égi helyét, akikkel együtt készítjük elő halálunk és újraszületésünk között sorsunkat. Elisabeth Vreede a következőket írja:

> *„Tudjuk, hogy a karma az előző földi életekből jön, a halál és újraszületés között alakul ki, és hála Michaelnek, beleíródik a születés feletti ég horoszkópjába."*[4]

A világ, amilyenné az kifejlődött, valamint az istenek eredeti impulzusukkal összefüggésben álló aktivitása így nem válik el egymástól már, csak ha az ember nem tesz gondolati erőfeszítéseket kapcsolódásuk újra megtalálására, hogy egyesítse őket. Erre az alapra építve gyümölcsözőnek látszik, ha a születési égbolttal és majd mint látjuk, Elisabeth Vreede életútjával összefüggésben a halál pillanata feletti bolygó-ritmusokkal foglalkozunk.

A Szaturnusz útja:
a kozmosz memóriájától a jövő látásáig

1879-ből kiindulva, figyeljük meg, hogyan ritmizálják a Szaturnusz visszatérésének és szembekerülésének eseményei – amelyek valódiságát a csillagászati levelek is megerősítik – Elisabeth Vreede életét.

4 Lásd a 3. lábjegyzetet az előző oldalon.

Vreede.indd 7 2019.03.19. 10:23:46

„Az egyéni horoszkópban tehát minden 30. évben újra megjelenik a Szaturnusz Naphoz viszonyított állása. Ez alatt az idő alatt a Szaturnusz egyszer konjunkcióba, egyszer oppozícióba és kétszer pedig kvadrátba kerül a Nap születéskori állásával, anélkül, hogy ugyanakkor szükség lenne az ezen időpontoknak megfelelő aspektusoknak megjelenni az égen; vagyis a Nap állhat máshol is, mint a születésnél, de a Szaturnusznak a vizsgált időpontoknak megfelelő tényleges helyzete a születés horoszkópjába vetítve a hatást kifejtő nézőpontnak felel meg. Ekkor jönnek létre azután a Szaturnusz előbb leírt hatásai – a többi bolygó hatásaival is ez a helyzet, a Szaturnuszt csupán a példa kedvéért vesszük – de ezek a hatások most inkább csak egyéni, a személyes karmával összefüggő jelleget öltenek. Onnan tevékenykedik a Szaturnusz, a planetáris hatások területéről (…) a fizikai-testi és a kozmoszba betekintő szabad emberi cselekvés között."[5]

Életünk eseményei olyanok, mint a felhívások vagy olyan találkozók, amik felhívják figyelmünket valamire vagy valakire. A karma sem determinálja a válaszokat, hanem azt a kontextust fejezi ki, amit tevékenységeinknek adunk. Magától értetődik, hogy az individuum is ki tudja fejleszteni a maga számára a bolygók fizikai-testi területétől megszabadított erőket, például a Szaturnusz esetében a szabadon megszerzett kapacitásokat, a koncentrációt és az emlékező-tehetség átalakítását.

1879	Szaturnusz a Halakban	születés[6]
1893/94	Szaturnusz a Szűzben	a csillagászat felfedezése
1909	Szaturnusz a Halakban	Rudolf Steiner ciklusa Düsserdorfban
1922/23	Szaturnusz a Szűzben	a Goetheanumban leégése
1938/39	Szaturnusz a Halakban	írások az antropozófiai munkáról

5 Lásd a 3. lábjegyzetet a 6. oldalon.

6 A születéskor (Hága, 1879. július 16.) a Szaturnusz a Halak 23. fokán áll, vele szemben van a Szűz 23. foka, ahova a Szaturnusz 1893-ban ér el, majd halad tovább, és visszakerül a születési pozícióba, majd ismét és ismét eléri ezt a két pontot. Kérdés, mi történt Vreede életében ezekben az években? A biográfiai szekvencia: 1879 → 1893/94 → 1909 → 1922/23 → 1938/39. A teljesen precíz matematikai módszert kicsit át kell alakítani művészi szemléletbe is, és végül talán nem is csak épp egy-egy év lesz fontos az életben valami miatt. Néha kevesebb is elég, néha több éven át is ugyanaz a hatás érvényesülhet: ezért itt a csillagászati könyv tanulmányozása és a francia nyelv megtanulása számára 1893/94-et ír le a szerző. A megismerésben a tudomány és a művészet egymás barátai. *(Ford.)*

Vreede.indd 8 2019.03.19. 10:23:46

A csillagászat hívása a Szaturnusz első, 1893/94-es oppozíciója idejére tehető.

> *„16 éves kora előtt egy bizonyos pillanatban kezébe kerül bátyja könyvei közül Flammaria, a francia csillagász négy kötete. Ez azonnal a francia nyelv tanulására szólította fel, az egyedüli nyelv tanulására, amelyik a csillagok szempontjából a legkedvezőbb."*[7]

1909-ben 29 éves a Szaturnusz első visszatérésekor. Április 12-től 18-ig Rudolf Steiner előadássorozatot tart *A szellemi hierarchiák és tükröződésük a fizikai világban*[8] címmel Düsseldorfban. E ciklus tartós benyomást tesz rá, amelyben Rudolf Steiner a nyugati bölcsességet mutatja be, Krisztussal a középen. Ez a *„Titkos tudomány"* kifejlődésének ideje. A következő évben ugyanabban a házban lakik Berlinben, ahol Rudolf Steiner és Marie von Sivers is él. Rudolf Steiner több előadásán is részt vesz.

1922 novembertől 1923 augusztusáig, a Szaturnusz második oppozíciójának idején lesz 43-44 éves. A Goetheanum tűzkatasztrófájának és azoknak a nehézségnek is a tanúja, amelyek Rudolf Steinert – szembesülvén a szellemi tekintély gyakorlatával kapcsolatos égető kérdésekkel – az Antropozófiai társaság igazgatása iránti felelősség elvállalásához vezették.

1938/39-ben, a második Szaturnusz visszatérés idején, Elisabeth Vreede 59 éves. Az antropozófiai munkáról szóló írásaiban[9] különféle, az antropozófiai tudás és a világ szükségletei miatti cselekvés közti kapcsolatokat taglaló morális kérdésekkel foglalkozik: szociális hármas tagozódás, pedagógia, tudományok. Hogyan lehet megismertetni az antropozófiát, anélkül, hogy térítés lenne. Elisabeth Vreede különleges hangsúlyt fektet olyan kérdésekre, amelyek a Szaturnusz szférájához kapcsolódnak. Hogyan lehet biztonságosan megvilágítani az antropozófia jövőjét olyan fénnyel, mely a múltból származik?

> *„Mozgalmunkban sok-sok szellemi és antropozófiai munka valósult meg különböző érdeklődési irányokban az évek során. (...) Elképzelhetetlen, hogy egy ilyen munka ne adna eredményeket, még egészen a fizikai világig hatolóan is... A tényből, hogy minden gondolat egy realitás, és hogy az antropozófiai*

7 Elisabeth Vreede és Thomas Meyer: Die Bodhisattvafrage. Pegasus Verlag, Basel 1989, 195. old. Vreede két előadását saját értekezéséhez mellékelve közreadja Thomas Meyer.

8 GA 110, magyarul közreadja: Regulus Art Kiadó.

9 Elisabeth Vreede *Esoteric studies*. Temple Lodge, London 1994. 115-121. oldal.

Vreede.indd 9 2019.03.19. 10:23:46

gondolatok igazi gondolatok (…) következik, hogy a Föld egészén is tevékenyek ezek a gondolatok (…) mindenek előtt a szellemi világokban dolgoznak, és onnan hatnak le a földi emberek lelkeibe, ugyanakkor ezek a lelkek nem fogadják be őket az előadások útján. (…) Nincs abban semmiféle misztifikálás, nagyon is reális a folyamat (…) amit Rudolf Steiner mondott, hogy egy város aurája meg fog változni, ha abban egy antropozófiai központ – ahol az antropozófiát művelik, hosszú ideje már munkálkodik."

A Szaturnusz biográfiai és a fejlődéssel kapcsolatos érzékét is nyújt.

„Rudolf Steiner mindig is egy párhuzamra utalt az antropozófiai munka és az egyéni fejlődés közt. Most, hogy a mozgalmunk a 35. évébe lépett, annál alkalmasabb lesz arra, hogy szellemi erőit sugározza szét, ahogy fizikai erői csökkennek. Ezeknek a tisztán szellemi erőknek a hatása egyre nagyobb és nagyobb lesz, egy olyan hatás lesz, amelyik a mozgalmunkon belül megerősödik."

Elisabeth Vreede a szabadság kérdését teszi fel, a jó értelemben vett akarati erőfeszítés kérdését. Megerősíti a mozgalom alapjait a szellemi világokban, a karma realitását és a betekintést a szellemi világokba, ahonnan az élet is ered. Erős meggyőződése volt, hogy a kapcsolat a szellemi világgal előmozdítja a munkát.

Willi Sucher:
a halál feletti égbolt bolygó-konfigurációi

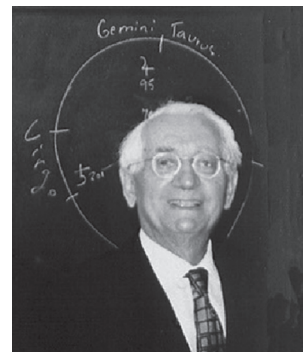

Willi Sucher (1902. augusztus 21, Karlsruhe – 1985. május 21, Meadow Vista, California), akinek Elisabeth Vreede volt a mentora, később kollégája, az asztroszófiának szentelte az életét, az asztroszófiának, mint ami sokkal inkább az ember saját szubsztanciáját kínáló beszéde a kozmosz számára, mint a kozmosz üzenetének puszta elvárása. 1978-tól érdeklődtem munkája iránt és 1983-tól vele és végül munkatársaival dolgozhattam.

Vreede.indd 10 2019.03.19. 10:23:46

1927-ben olvasta Willi Sucher Elisabeth Vreede egyik előadását, amelyikben leírta azokat az indikációkat, amelyeket Rudolf Steiner az ember lénye és a halál pillanata feletti csillagok összefüggéseiről adott meg. Új perspektívák nyíltak meg a számára. Feldolgozta Tolsztoj halál-asztrogramját és eredményeit elküldte Elisabeth Vreedenek, aki nagyon pozitívan válaszolt és 1928 húsvét után találkoztak. 26 évesen olyan mentorra lelt benne, aki kutatásaiban inspirálta őt. Egy közös munka alapozódott meg, minek során kifejlődött az, amit új asztroszófiának nevezünk. Elisabeth Vreede meghívta a Goetheanumba, hogy tartson egy előadást, aki nem volt több mint 29 és fél éves. Walesben, egy kongresszus alkalmával, 1938-ban találkoztak utoljára.[10]

Willi Sucher, az asztroszófiai kutatás igazi úttörője[11], igazolni tudta, hogy az életút bizonyos eseményei a halál feletti ég csillagállásaival, illetve a halál utáni visszatekintés bizonyos tényeivel kapcsolatba hozhatóak. A bolygóknak a halál pillanatában felvett, vagy velük szemben elfoglalt pozícióihoz mozgatva vissza a Szaturnuszt, ki lehet mutatni minden egyes bolygószféra hatását a halott életútjának pontosan meghatározott pillanataira. Abból a célból, hogy Elisabeth Vreede szellemi természetének bizonyos aspektusait karakterizáljuk, Willi Sucher indikációiból kiindulva szeretném megkísérelni Elisabeth Vreede földi életútjának és lelki életének tablóját felvázolni.

Ezért most a Szaturnusz visszafelé mozgatásával fogom kezdeni, halála évétől, 1943-tól kezdve, onnan kezdve, amit az égen a halál pillanatában vett fel (konjunkció), majd az ég másik oldalára, vele szembe (oppozíció) juttatom el. Próbáljuk meg ezért oly módon fénybe helyezni mindezt – onnantól kezdve, amit a Szaturnusz őrzött meg, mintegy memorizált az ő életútjáról, odáig, amit bizonyos írásai, mint kreatív szubsztanciák elemeit tartalmaznak – hogy a földről a szellemi világokba ragyoghasson fel e fény. Ugyanezt teszem majd a Jupiterrel, Marssal, Nappal és a Vénusszal. Ezek a vázlatok aztán új utakra vezethetnek.

10 Nancy Jewel Poer *A Tribute to the Life-work of Willi Sucher*. Rudolf Steiner Collegue Press, Faire oaks, CA, 1985, p. 2,3

11 Willi Sucher *Kozmikus kereszténység*. Agapeanum Kiadó. Astrosophy Research Center, http://wn.astrosophy.science. *(Ford.: A jelen fordítás első megjelenésének ideje és Willi Sucher halála után 33 1/3 évvel Willi Sucher: A kozmikus kereszténység c. műve magyar kiadásának ideje egybeesik.)*

Vreede.indd 11 2019.03.19. 10:23:46

Emberi válasz a Szaturnuszra[12]: elkötelezettség és sorsközösség

1885 Szaturnusz az Ikrekben	családi élet
1899 Szaturnusz a Nyilasban	tanulmányok
1914 Szaturnusz az Ikrekben	berendezkedés Dornachban; az első Goetheanum építése
1929 Szaturnusz a Nyilasban	az antropozófiai társaság élete

Életének első éveit illetően, 1885 környékén, csak a később megnyilvánult jelenségek előkészületeire tudunk utalni. A szociális élet megismerését az ügyvéd édesapja, és a karitatív munkát végző édesanyja által nyújtott családi környezet melege biztosította számára. Családi otthonukat gyakran látogatták az Olcott ezredes vezette teozófiai társaság tagjai.

1899-ben, amikor húszas éveibe lépett, a Szaturnusz a halála pillanatában felvett pozíciójával volt szemben. Aktívvá vált a leideni egyetem társadalmi életében, a diákegyesülés tanácsának tagja, egy navigációs klub alapítója. Matematikát, csillagászatot és filozófiát tanul (Hegel), de szanszkritül is megtanul, ami a későbbiekben lehetővé teszi a számára, hogy a Bhagavad Gítát tanulmányozza, amit egyébként Rudolf Steiner javasolt a számára.

1914-ben, 35 éves korában a Szaturnusz az Ikrekben a halál pillanatában felvett pozíciójába lép. Ez Dornachba költözésének ideje, ahol részt vesz az első Goetheanum építkezésének munkálataiban. Barátságot köt Edith Maryonnal, aki a faszobor kialakításán dolgozik.

12 A szerző úgy gondolkodik, hogy most azt a két kozmikus pozíciót vetíti Elisabeth Vreede életére, ahol Elisabeth Vreede halálakor (Ascona, 1943. augusztus 31.) a Szaturnusz az Ikrekben állt (az Ikrek 2. fokán), ill. vele szemben (a Nyilas 2. fokán): megnézi, mi történt azokban az években, amikor Vreede életében a Szaturnusz éppen ezen a halál eseménye által „fixált" két ponton halad át. Így tehát „megkérdi" a biográfiától: mi történt 1885-ben, 1899-ben, 1914-ben és 1929-ben? Noha a halál pillanatától időben visszafele haladunk, és így 1943 → 1929 → 1914 → 1899 → 1885 lenne a szekvencia, a cikkben már a szokásos időben előrehaladó életrajzot tud megírni a szerző. A teljesen precíz gondolatmenet valójában véges projektív geometriát vesz igénybe és az időt olyan síkban kell imaginálni (elképzelni), amit a Vreede múltjából a jövőjébe haladó idő és a jövőjéből a múltjába jövő időáram feszít ki. *(Ford.)*

Vreede.indd 12 2019.03.19. 10:23:46

1929-ben, amikor 50 éves, a Szaturnusz a halála pillanatában felvett pozíciójával kerül szembe. Antropozófiai írásainak idején látjuk őt, amint az antropozófiai munka különféle aspektusait dolgozza ki, Rudolf Steinert idézi:

> *„A tagok közt hosszú ideje felmerül a vitatott kérdés, hogy megtudják, vajon az antropozófiai társaságon belüli tagok összejövetelein érvényesüljön-e egy szabály a már létező antropozófiai irodalom tekintetében, vagy pedig szabad előadásokat kell-e tartani olyan témákról, amiket az aktív személyiségek kívánnak kifejezni. Ha elmélyed az ember az antropozófiai munkát illető szükséges feltételekben, hamar belátja, hogy nem lehet egyik munkamódot sem kizárólagosan érvényesíteni, hanem a kínálkozó lehetőségek szerint mind a kettőt alkalmazni kell. (…) Az antropozófiai társaság célját a különbözőségeken keresztül lehet elérni, nem pedig az uniformizáláson át."*[13]

Emberi válasz a Jupiterre: a teremtő világos gondolat és a közösség[14]

Kezdetben Vreedet kevésbé Rudolf Steiner közléseinek a tartalma, mint magatartása nyűgözte le. Első találkozásuk után harminc évvel mondta el, milyen nagy becsben tartja őt kivételes kreatív képességei miatt. Hangsúlyozta, hogy a közösség munkája is szükséges annak érdekében, hogy a Steiner által létrehozott új lény fejlődhessen. Az antropozófia teljesen nyílt alkotás bárkinek is az individuális hozzájárulása számára.

1904 Szaturnusz a Bakban	első találkozás Rudolf Steinerrel
1917 Szaturnusz a Rákban	hármas tagozódású társadalmi szervezet kialakítása hadifoglyoknak nyújtott segítség
1933/34 Szaturnusz a Bakban	Rudolf Steiner, az Antropozófia megteremtője

13 Elisabeth Vreede: Esoteric studies. Temple Lodge, London 1994. 42-43. oldal.

14 A halál eseménye most a Jupiter pozícióját rögzíti (Rák 20. foka), ill. a vele szemben lévő pontot (Bak 20. foka), azonban e két fixált pozícióhoz most is a Szaturnusz valós áthaladásai által meghatározott évekre kérdezzük, vajon mi történt azokban az években: 1943 → 1933/34 → 1917 → 1904, majd a szokásos időben előrehaladó rendben írjuk le... *(Ford.)*

Vreede.indd 13 2019.03.19. 10:23:46

1904-ben a Szaturnusz szemben állt a Jupiter Vreede halálakor felvett pozíciójával. Rudolf Steinerrel történt június 21-ei találkozása alkalmával zavarba jött, hogy olyan banális foglalkozást választott, mint a matematika. Rudolf Steiner megnyugtatta, hogy a matematikai gondolkodás a legjobb előkészület a szellemtudomány számára. Egy évvel előtte Londonban már találkoztak. Nagy hatást tett rá belső tűzzel telt lelkesedése, figyelme, továbbá az, hogy teljesen uralta akaratát. Szemeit az 1903-ban hétszer a *Lucifer* c., majd 1904-ben a *Lucifer Gnózis* c. folyóiratokban megjelenő *Hogyan juthat az ember a magasabb világok megismeréséhez?,* valamint az 1904-ben megjelent *Teozófia* nyitotta ki.

1917-ben, amikor a Szaturnusz elérte a Jupiter Elisabeth Vreede halálakor felvett pozícióját, 38 éves. 1916-tól 1917-ig Berlinben segítséget nyújt hadifoglyoknak. Rudolf Steiner előadásokat tart Berlinben: *A golgotai misztérium megismerésének építőelemei*, *Kozmikus metamorfózis*, *A materializmus karmája*, a Johannesbaut átkereszteli Goetheanumra. Rudolf Steiner ebben az évben javasolja a társadalmi szervezet hármas tagolású kialakítását, amelynek alapszubsztanciája a társadalom életteli kialakításának esszenciájaként szolgál a társadalmi káosz gyógyítására.

Íme egy levél-kivonat 1934. január 31-ből, amikor a Szaturnusz ismét szemben áll a Jupiter Elisabeth Vreede halálakor felvett pozíciójával.

> *„Mindig is azt éreztem, hogy az Antropozófia – mint egy új lény, akit Rudolf Steiner teremtett, mint az első hierarchikus lény, akit az ember teremtett meg – még fiatal, és mint egy gyermek, nem fejlődött ki teljesen. Egy lény, akinek a mi közös munkánk által most el kell kezdenie fejlődni, mint „a tudat közössége", a szellemi világokból kiindulóan együttműködve a létrehozójával. Éppen ezért szenvedek a folyamatos támadásoktól, amit bizonyos aktív tagok ellen irányítanak, egészen odáig, hogy kizárják őket az Antropozófia lény közös teremtésének munkájából."*[15]

15 Elisabeth Vreede: Esoteric studies. Temple Lodge, London 1994. 7. oldal

Vreede.indd 14 2019.03.19. 10:23:46

Emberi válasz a Marsra:
lelkesedés az okkultizmusért és kreatív szó

Elisabath Vreede halálakor a Mars a Bika 10. fokára jut, amennyiben a Bika centrumában lévő Aldebaran [állócsillagtól] és a Skorpió centrumában lévő Antares [állócsillagtól] egyenlő [sziderikus] jegyeket veszünk mértékül. Egyúttal megjegyzem, hogy Rudolf Steiner halálakor a Mars szintén a Bika 10. fokán áll.[16] Ez az asztronómiai tény a következő kérdést veti fel: vajon a szándékot jelzi-e, hogy a halál után a kozmosz felé közös legyen az irány? Vajon azért találkozik-e ez a két lény a Mars szférájában, hogy szemléljék és egyúttal ki is értékeljék mindazt, amit oly kreatívan hoztak? A szellemi élet milyen tényeit őrizte meg emlékezetében a Szaturnusz?

Annak érdekében, hogy meg tudjuk válaszolni ezeket a kérdéseket, ismét alkalmazni fogjuk módszerünket, és 1943-tól visszagörgetjük a Szaturnuszt a Mars Bikában elfoglalt fenti pozíciójába, illetve szembe a Skorpióba. A következő dátumokat kapjuk Elisabeth Vreede és Rudolf Steiner életútjából.

1868	Szaturnusz a Skorpióban	Rudolf Steiner gyerekkora
1883/84	Szaturnusz a Bikában	Rudolf Steiner Goethe tudományos írásainak kiadásán dolgozik
1897	Szaturnusz a Skorpióban	Rudolf Steiner: Goethe világszemlélete
		Elisabeth Vreede kívülről megtanulja az egész Faustot
1912/13	Szaturnusz a Bikában	Rudolf Steiner Helsinkiben tartott ciklusa, melyen Elisabeth Vreede is részt vesz
		az Antropozófiai társaság alapító gyűlése
1927	Szaturnusz a Skorpióban	Elisabeth Vreede: Csillagászati levelek

16 Pontosan: Bika 10°14', amelyet 10. foknak is nevezhetünk, vagy 11. foknak, attól függően, melyik protokollt használjunk. Mivel kanadai francia szerző cikkéről van szó, meghagytam az eredeti számot, noha esetleg mi máshogy mondanánk. *(Ford.)*

Vreede.indd 15 2019.03.19. 10:23:46

1868-ban, amikor Rudolf Steiner hét éves, a Mars a Skorpióban áll, az ég másik oldalán. Rudolf Steiner két világban él: a természet jelenségei mögött az általunk nem látott, tevékeny lények világában, és abban, amit látunk.

1883/84-ben, a Szaturnusz a Mars halál feletti pozícióján áll. A 22/23 éves Rudolf Steiner Goethe tudományos írásainak kiadásán dolgozik. E tevékenységén keresztül egy olyan nyelvet sajátít el, amelyen keresztül ki tudja fejezni saját szellemi gondolatait.

Amikor 1897-ben Elisabeth Vreede 18 éves, a Szaturnusz a Mars halál feletti pozíciójával szemben a Skorpióban áll. Ez időszak alatt készül fel rá, hogy a leideni egyetemen letegye a vizsgáit. Utaljunk ismételten azzal kivételes emlékezeti képességeire és hatalmas lelkesedésére, hogy kívülről tanulta meg a teljes Goethe *Faustot* – amelyet újra és újra elolvasott.

1897-ben Rudolf Steiner 36 éves. A *Magazin für Literatür* szerkesztője Berlinben. Közreadja a *Goethe világszemléletét*. Élete e periódusát belső küzdelmei jellemzik, megismeri és majd uralja a civilizáció elpusztítását erőltető erőket, Lucifert és különösképpen Árimánt.

1912/13-ban tér vissza a Szaturnusz a Mars halál feletti égen felvett pozíciójába, a Bikába, úgy Elisabeth Vreede, mint Rudolf Steiner esetében.

A 33 éves Elisabeth Vreede viharos időjárásban átszeli a Balti tengert, hogy részt vegyen Rudolf Steiner Helsinki ciklusában.

> „Az a nagy kérdés, mint mindig, hogy megtudjuk, hogyan és hol érinti egymást a maya és a valóság. *(…) Az égi testek fizikai világa a hierarchikus lényeknek köszönhető múltbeli tettek nyoma; ezeknek a tetteknek a mi jelenlegi univerzumunkba elérő visszatükröződése.*"[17]

Mindegyik hierarchia a saját feladata szerint járul hozzá a csillagvilág felépítéséhez és [először] mint a lélek saját mechanizmusa jelenik meg előttünk.

A *Lélek kalendáriuma* megjelenésére mutathatunk még rá. A *Lélek kalendáriuma* az év körforgásában a húsvét ünnepének központi helyéhez igazítva táplálja a kozmikus élettel történő egyesülés érzését.

1912-ben Rudolf Steiner 51 éves. Kifejezetten elkülönül a teozófiai társaság-

17 Elisabeth Vreede *Csillagászat és antropozófia*. 1. körlevél.

Vreede.indd 16 2019.03.19. 10:23:46

tól, amely már az év elején kizárta. Újra felidézzük a Mars szegregációs erőit, amelyekkel azért kellett szembesülnie, hogy átalakítsa azokat. 1913 az ettől fogva saját autonómiával bíró antropozófiai társaság alapító közgyűlésének ideje.

1927-ben, 48 éves korában kezdi el Elisabeth Vreede csillagászati leveleit publikálni[18], amelyekben arra a Helsinki ciklusra hivatkozik, amelyiken 1912-ben részt vett. Már a bevezetésben hangsúlyt fektet a lélek kozmosszal történő újra összekapcsolódásának szándékára, figyelembe véve a fizikai világgal való kizárólagos azonosulás szeparációs erőinek illuzórikus mivoltát, azoknak az erőknek, melyek szorosan a Mars szférájához tartoznak.

Azt mondhatnánk, Rudolf Steiner életműve egy grandiózus kozmogóniát mutat be. Ehhez képest az ember mai tudata a világ képéről általában csak egy materialista, mechanikus tablót talál. Ez a szegényes és elégtelen tabló ráerőlteti magát a csillagászatra. De egy egészséges lélek még mindig érzi annak szükségét, hogy megismerje a kozmikus törvényeket, amelyeknek köszönhetően át tudja érezni kozmikus kapcsolódásait. A ma embere együtt akar élni a kozmosszal.[19]

A lélek erőinek a kozmosszal való egyesülés iránti törekvését, miközben átéli az olyan tudomány szükségét, amelyik a fizikait nem veti el, úgy érthetjük meg, ha figyelembe vesszük Buddha 1604-ben hozott áldozati tettét a Marson. Rudolf Steiner a következő érzékfeletti tényről beszélt nekünk: Christian Rosenkreutz megkérte Buddhát, hogy hajtson végre egy olyan áldozati tettet a Marson, mint amilyet Krisztus tett a földön. Ez az áldozat azért vált szükségessé, hogy ne szélesedjen ki végleg az árok azon emberek között, akik elfordulva a szellemitől aktivitásuk centrumát csak a fizikaiba helyezték, és azok között, akik a földtől elfordulva hazájukat csak a szellemi világban találják meg, mellyel egész lelkükkel közösséget keresnek. A Mars megváltó erői, amelyekkel, hála Buddhának, most már rendelkezünk, egyfajta újraegyesítő híd szerepét töltik be az érzékek világát rabul ejtő egyedüli fizikai realitás és a kozmosz szellemi realitása között. A szellemnek az én fejlődéséért végzett munkája folytán a fizikai világban működvén is már lehetségessé vált a szellemi látás. A földi tevékenykedés kreatív erőfeszítésével megtermékenyített imaginációs aktivitás által érzékelhetővé vált a szellemi világ.

18 Elisabeth Vreede *Csillagászat és antropozófia*.
19 Elisabeth Vreede *Csillagászat és antropozófia*. Bevezetés.

Vreede.indd 17 2019.03.19. 10:23:47

„Szellemtudományával egy szellemmel áthatott kozmológiát adott nekünk Rudolf Steiner, amely újra bevezeti az embert a kozmoszba, és ami ismét egy egészbe egyesíti az eget és a földet." [20]

Említsük még meg munkáját a skóciai Nyári iskolában (Summer School), ahol egy nagy érdeklődést kiváltó előadást tartott az ember és a planetáris aktivitás, illetve a fémek kapcsolatáról.

Emberi válasz a Napra:
a centrum és a periféria közti egyensúly

Keressük meg most azt a pillanatot, amikor a visszafelé mozgó Szaturnusz azzal a pozícióval találkozik, amit a Nap vett fel a halál pillanatában.

1919/1920	Szaturnusz az Oroszlánban	az archívum felállítása
1935	Szaturnusz a Vízöntőben	kizárás a vezetőségből

1919-ben, amikor a Szaturnusz oda jut el, ahol a fénylő Nap van a halál pillanatában, Elisabeth Vreede 40 éves. Ez az a periódus, amikor Rudolf Steiner előadásainak csoportosítása érdekében egy archívum felállításának szenteli magát. Munkatársai segítségével dátumok kiterjedt katalógusát készíti a közel 25 évnyi aktív periódusról. Páratlan tudását Rudolf Steiner teljes életművéről, tapasztalatát tanulni érkező antropozófusok százainak tudja szolgálatába állítani. Ez a gesztus szükségessé teszi a számára, hogy mások javára cselekedvén hozzáférhetővé tegye ezt az életművet.

Elisabeth Vreede 18 évesen

20 Elisabeth Vreede *Csillagászat és antropozófia*. 1. körlevél.

Vreede.indd 18 2019.03.19. 10:23:47

1920-ban Rudolf Steiner és Edith Maryon tervei alapján Dornachban építteti fel lakhelyét, „a vendégszeretet házát". Rudolf Steiner maga hangsúlyozta Elisabeth Vreede ezen különleges szociális minőségét. Vreede, aki gondoskodik a látogatók igényeiről, lett légyen az akár csak közvetlen fizikai szükséglet, fogadásuk körülményeit biztosítva, összegyűjti mindazokat, akik képesek egymás kölcsönös támogatására, nagy és kis dolgokban egyaránt. Segítségét mindig hivalkodástól mentesen nyújtja.

1935-ben 56 éves, amikor a Szaturnusz a Vízöntő csillagai előtt kerül szembe a halála feletti Nap helyzetével. Mielőtt még élete ezen motívumának a legkomplexebb vonatkozását kidolgoznánk, hozzá kell tennünk, hogy ez az életkor még több más, minden emberi életrajzra jellemző ritmushoz is kapcsolódik. Mindenekelőtt a Szaturnusz jele alatti hétéves szakasz elején vagyunk[21], amikor néha az exkarnációs erőkkel kapcsolatos megpróbáltatásokkal egy olyan oldódás kezdődik a Szaturnusztól, mely lehetőséget nyit a spiritualizált Szaturnusz erőkkel való szabad kapcsolatra, amelynek szellemi központja az emlékezőtehetség átalakulása. Másodsorban ez a harmadik holdcsomó ideje, a „meghalni és létesülni" ideje, amelyik Goethét oly intenzíven ragadta meg, amikor barátja, Schiller meghalt.

Az 56 éves Elisabeth Vreede számára ez az extrém megpróbáltatás az ő és barátja, Ita Wegman kizárása volt az Általános Antropozófiai Társaság vezetőségéből. Ez az esemény véget vetett munkájának az archívumban és úgyszintén az 1923/24-es karácsonyi gyűlésen kapott megbízatásának, hogy a csillagászati-matematikai ügyosztályt vezesse. 1935 decemberében jelent meg asztronómiai leveleinek sorozatából az utolsó. Ez lett ezeknek az eseményeknek a fájdalmas oldala – amelyik, mint Assisi Ferenc *Virágoskertje* esetében, végül is egy tökéletes öröm megtapasztalásában részesítette,- és azt a Szaturnusz cselekvő memóriája a halála feletti Nap számára megőrizte.

Egy szemtanú elmondása szerint a kizárás napjának reggelén összekulcsolt kézzel imádkozott a szellemi világhoz, hogy megmentésére jöjjön. Nem az ő személyes sorsa miatt; de számára nyilvánvaló volt, amiként a bolygók és a Nap végigjárják kijelölt útjukat, úgy a korszak egész sorsára nézve ártalmas következmények jönnek majd, ha a Társaság tagjai elfogadják a kizárási indítványt. Ez volt az ő gondja a történelem eme kritikus pontján.[22]

21 56-tól 63 éves korig. *(Ford.)*

22 Elisabeth Vreede és Thomas Meyer *Die Bodhisattvafrage*. 119. oldal

Vreede.indd 19 2019.03.19. 10:23:47

Ezek többek közt az Oroszlán erői, melyek – dialógusban a Vízöntő erőivel – lehetővé tették a megértését annak, hogy ne saját személyes helyzete érdekelje, hanem a társaság egészének jövőjével tudjon foglalkozni. Rudolf Steiner egyébként említette, hogy

„ez az individualitás túl korán öltött testet az antropozófia szolgálatára”.[23]

Vajon ez magyarázza-e azt, hogy kortársai számára miért nem vált ismertté ez az áldozat?

Emberi válasz a Vénuszra: a Mars karmájának átalakítása

Még mindig 1935-ben, a Szaturnusz a Vízöntő előtt a Vénusz halál feletti égen felvett pozícióját is eléri (a Willi Sucher által kifejlesztett heliocentrikus nézetben). Az előzőekhez még azt tehetjük hozzá, hogy mivel el kellett hagynia az antropozófiai társaságot, ennek az elkülönítésnek a következményeit bensőjében is hordoznia kellett Elisabeth Vreedenek. Mivel tudjuk, hogy a Mars háborús szférájának béke teremtője a Vénusz szférája, megérthetjük azt is, hogy minden elkülönülés egyúttal annak a csíráját is elhelyezi az emberi lélekben, hogy a Vénusz szférájában a metamorfózisnak élve egy jövőbeli újraegyesülést készítsen elő. Idézzük fel itt Margit átalakult és Faustot megmentő szeretetét a halottak világában.

Elisabeth Vreede csillagászati életműve: lényegbevágó felhívás a jövő közösségéért

„És mégis, az asztrológiának fontos jövője lesz, amint igazán szociális tudománnyá válik a jövőben. Ma még egyáltalán nem az, még ha specialistái itt vagy ott kifejezetten azt a látszatot is keltik. Jelenleg, a mi korunk szociális

23 Elisabeth Vreede *Esoteric studies*. 207. oldal.

Vreede.indd 20 2019.03.19. 10:23:47

életén csak szellemtudományos ismeretekkel lehet javítani. (…) Csak a következő, 6-ik kultúrkorszakban válik lehetségessé, hogy az asztrológia az idők szellemének igazán meg is feleljen."[24]

Ahhoz, hogy Elisabeth Vreede életművének megértésében végső konklúzióra jussunk, az antropozófiai munkához történt kivételes hozzájárulására kívánunk rámutatni. Idézzük fel újra e tanulmány elején már említett ideát arról, hogy egyik érdeklődési terület egy másikhoz vezet, és így felhívjuk az olvasót, hogy figyelmét Vreede munkájának fényében végül arra a tényre fordítsa, miszerint egy kozmológia és asztroszófia az ember lényében a kozmoszhoz tartozás olyan érzését hozza létre, ami egy kreatív, egészséges és emberségesebb szociális élet létrehozásához vezet el.

„De e feltételek között, amelyek az egész egyiptomi civilizációt a hanyatlásba vitték (…) néhány dolgot nem mondtak el az egyiptomiak széles tömegeinek...az ember egységének titkát, az ember összefüggését a kozmosszal. Azt mondták: ha az emberek tudnák, hogy olyan teljességet alkotnak, ami a kozmikus összefüggésekbe van beágyazva, ha megtudnák, hogy életük ideje a Nap visszatérésének élő időtartamába van beágyazva, ezek az emberek beágyazva éreznék magukat a világmindenségbe, nem hagynák magukat irányítani; mindenki úgy tekintene magára, mint a világmindenség szerves részére. Nem szabad tudniuk arról, hogy ők azok, akikről úgy gondoljuk, hogy uralkodni kell felettük. (…) Ám ez oda vezetett, hogy a mi európai és amerikai civilizációnk folyamán a világról csak egy materiális képük van az embereknek, és semmit sem tudnak összefüggésükről a világmindenség hatalmaival. (…) A világmindenséghez kapcsolódásról csak egy kaszt tudhatott, mint ahogy a platonikus évről való tudás csak az egyiptomi papok kezében maradt…"[25]

24 Elisabeth Vreede *Csillagászat és antropozófia.* 21. körlevél

25 Rudolf Steiner *Entsprechungen zwischen Mikrokosmos und Makrokosmos.* Der Mensch – eine Hieroglyphe des Weltenalls. Der Mensch in seinem Zusammenhang mit dem Kosmos, Band I. Rudolf Steiner Verlag, Basel. GA 201. 1920. május 9-ei előadás, idézi Christian Lazaridès: Vivons-nous les commencements de l'ère des poissons?

Vreede.indd 21 2019.03.19. 10:23:47